

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe un 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sâmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Polymathie

(Prea multă învățatură).

În congresul al IX-lea pentru învățămîntul secundar din Austria, în afară de discutarea intereselor materiale ale dascălilor, n'au lipsit nici conferințe pline de interes privitoare la creștere și învățatură.

Profesorul Castle cere să nu învețe viitori dascăli de nemțește numai istoria literaturii, ci să-și facă în stare a gusta, din punct de vedere filosofic și estetic, operele literare.

Profesorul A. Fischer a cerut să se dea cea mai deosebită îngrijire școlarii spre a-și face să vorbiască și citiască bine și frumos. Dar numai dascălul care e singur meșter în meșteșugul vorbirii și al citirii, va fi în stare a da elevilor această puțință. În zilele noastre nevoea de a-și arăta limpede și cu îngrijire ideile, fie în scris, fie prin grai, se simte din ce în ce mai mult.

Deaceia viitori dascăli trebuie să învețe declamație și retorica.

D-rul Alto Arche a arătat câteva filmuri menite pentru școli, întrebându-l un aparat ușor de purtat și eficient al firmei Ethofer.

Hergel, directorul școlii secundare din Aussig, a vorbit despre întrebarea: „Creștem școlarii secundari înstrăinându-i de lumea adevărată?”

Inadevăr școala a căzut în păcatul de a înmulți mereu materia ce elevii trebuie să o învețe, a dat în polymathie, adică prea

multă învățatură. Mai rău este că mai tot ce învață nu folosește deloc în viața reală la ieșirea din școală. Hergel mărturisește că educarea și formarea caracterului suferă în școlile secundare din pricina prisosului de materii ce trebuie învățate, așa zis, spre a-și îmbogăți tinerii cunoștințele. Cutoate-aceasta societatea, înainte de toate, are nevoie de caractere și nu de „diabetici intelectuali”. Școala, înainte de toate, trebuie să fie o palestră, adică locul unde se exercitează sufletul. Dar în centrul educației stă persoana dascălului: dela el atîrnă izbînda. El este alfa și omega unei educații raționale și al unui învățămînt folositor.

Intocmai așa zice și prof. dr. Rudolf Lehmann în cartea sa „Educație și învățatură”. Mai însemnat lucru decît ce a învățat tînarul, este cum a învățat. Mai de seamă decît materia este dascălul.

„Educatorul adevărat știe că sarcina de a educa tinerii este pentru fiecare din aceștia o problemă nouă și grea. El știe că la fiecare din ei trebuie să-ți pui cît mai sus țelul de urmărit, dar totodată să-ți seamă cu tărie și cît mai bine, de natura tînarului. Știe că are datoria de-a pregăti spirite neatîrnate și caractere proprii, fără însă a smulge insul din societatea în care își are rădăcinile și din care își trage puterea. El știe, în sfîrșit, că trebuie să însoțiască nedespărțit tendinți ideale cu simțul activ al realităților”.

Hergel a stăruit cu drept cuvînt asupra nevoei de-a individualiza cît mai mult educația și învățatura. Și totuși numărul mare

de școlarii în clasele școlilor secundare îngreue peste măsură individualizarea, cînd n'o face cudesăvîrșire peste puțință.

Indreptarea poate veni numai dacă păriuți își vor da seamă de însemnătatea ce are pentru viitorul tinerilor urmarea în școlile comerciale și industriale. Lucrul acesta, la rîndul său, atîrnă de înflorirea comerțului și industriei, care merge prea slab în Austria.

Hergel, e de-o părere cu Lehmann. se ridică împotriva acelor dascăli, cari își dau osteneală a oțeli trupurile tinerilor, dar totodată le răsfață și molesesc sufletele.

Această moleșire o atribuie d-l Leo Smolle „femenismului modern”.

Prof. K. Widicka (Viena) a cerut înfrînarea sporturilor și introducerea gimnasticii, căci numai aceasta exercită toți mușchi și toate organele trupului.

Pănăcînd se va introduce în școlile noastre în întregime sistemul englez, sporturile, cu pregătirea ce acestea o cer, cu boala recordurilor, nu pot fi un mijloc nimerit pentru formarea caracterului în tinerețea noastră, zice Leo Smolle.

Lehmann mai zice în cartea sa:

„Să nu ne lăsăm amăgiți de nimic. Intinderea mai mare a sporturilor între liceani noștri ar avea de urmărire neapărată scăderea nivelului educației intelectuale. Se știe, de altfel, că'n această privință tinerețea engleză stă în urma celei dela noi”.

Curios cu mîntoate centrele de înaltă cultură, cei chemați a supraveghia și îndrepta siste-

FOILETON.

Zădarnicie.

Puțin oamenii i-se asemănau lui Vasi, cocivaciul satului. Zorile dimineții abia mijiau din întunecul nopții, el era cu ciocanul în mînă, bătînd nicovala, tocînd de loviturile lui aspre și multe. Satul dormea încă liniștit adînc, pecînd ciocăniturile împrăștiate, din covăcie, se înginau deodată eu primul cîntec de cocoș. Lucra bietul de el, fără răgaz. Nu cunoștea odihna, doar pe la amezăzi, cînd se punea la masa lui nu tocmai încărcată de mîncări. Nevastă-sa, Tinca, lucra și dînsa: ea era croitoreasă țăranelor, astfel vremea ei scumpă nu și-o putea pierde cu fiertul. Amîndoi se mulțumiau cu puțin fiecare grăbind la rostul său: el la ciocan, dînsa la ac.

Se potriveau de minune aceste două suflete. Zoriau ca albinele și cu puțin își făceau traiul. Aveau un gînd. Numai unul singur. Acest gînd le dedea putere, acest gînd îi încălzește, îi îndeamnă la munca trudnică de toate zilele. Cu gîndul acesta se trezesc, gîndul acesta îi alintă în visul lor, gîndul acesta le închide pleoapele obosite de zdroabă. Dar numai încă un an de chin, și visul lor va fi văzut de toată lumea. Vorbă tot satul: „Au chinuit, dar pentru bucuria lor au chinuit”.

Doisprezece ani n'au avut gloată, Vasi și cu Tinca. Ear într'al treisprezecelea an de căsnicie i-a dăruit Dumnezeu cu o fetiță. Abia se vedea Nuța din perinile ei moii, numai din puf făcute

și părinți ei hotărîseră asupra drumului pe care trebuia să meargă micuța: să fie dascăliță! Zilele se făceau repede una după alta, ear Nuța creștea, se făcea tot mai mare și mai cuminte. Dumnezeu le-a stat într'ajutor, fiind oamenii cu gînd bun și curat, și azi-mîine, Nuța va fi dascăliță gata. Că a fost cu chin, cu multă grijă, cu împărțeață drumul pînă aici, cine se mai întrebă. Pecît de iute a trecut vremea multă, peatît de încet se măcină zilele acestui ultim an de învățatură. Pănă mai eri-alaltăeri anul trecea ca și o zi. Ba așa de iute, încît Tinca o vedea încă fată mică. Și totuși, cît demult s'a schimbat Nuța! Chiar dînsa, măcar că a crescut-o, abia o mai recunoaște. Nu la înfățișare s'a schimbat, dar altăce o făcea acum schimbată. Lumina ochilor, toată vorba, tot pasul ei e altfel acum. O privia pe ascuns, cum își mișcă mîna, cum umblă, cu ce privire străină se uită prin casă. Și din toate acestea mai ghicia ceva. Cu sufletul ei de mamă, simțise că Nuței nu-i priesc zilele petrecute acasă. Ba zilele dintîi, pecînd le petrecea aici, era tristă, gata să o podidiască lacrimile. Beata Tinca, i-se stringea inima de durere; căutîndu-și lucru pe afară, se boccia în sine: „Doamne, nu mi-o înstrăina!”

Știa, că la școală, acolo, e detot altfel traiul. Avea doar cu alți oameni de lucru Nuța. A fost odată acolo, de a cercetat-o. Cît de frumos vorbeau, din vorbe alegea nu mai ieșiau. Aici, acasă ce putea să auză: cuvinte rostite prost, vorbe mai de rînd. Cît se rupea, cît se zdrobia beata Tinca, cînd venia Nuța să fie toate la rînd. Dar înzădar: masa tot bătrîna rămînea, scaunele tot roase. O

singură dată a îndrăznit s'o întrebe: „Nu-ți place la noi, fata mamei?” Nuța n'a răspuns, ci în schimb a plîns cu sughituri. De atunci nu i-a mai zis niciun cuvînt, ci se frîngea și blăstăma ceasul, cînd a pornit-o cu gîndul școlilor.

Se mîngăia însă: toate au să treacă, pănă într'un an. Se va obicinui și Nuța cu rostul lor de acasă. Are să ajungă dascăliță, aici în sat, și toate se vor schimba atunci. Apoi își mai zicea că opt ani nu-i treabă mică să stăf tot pela străini, să nu mai dai pe acasă decît de două treiori la an. Orcît se ții la casă, dela o vreme te fură străinătatea. Nu, Nuța ei cea cuminte nu se va înstrăina niciodată! Nu, niciodată! Așa se frămînta Tinca, mîngăindu-se singură.

Pecînd munciau cei de acasă, Nuța își vedea de învățatură, gîndindu-se cu oarecare groază la timpul cînd are să părăsiască zidurile școlii și orașelul pentru totdeauna. Pecît de lungi îi erau zilele pănă acum anul, peatît de iute se apropia timpul examenului din urmă. Simția hotărît: nu-i plăcea satul ei, casa lor joasă, cu fumul acru, ieșit din covăcie. Părinți ei, pelingă toată dragostea ce le-o păstrase încă, îi vedea clar: niște oameni buni, de omenie, pe cari nu-i va uita niciodată, dar omenii derînd. Nu se mai doria dascăliță acolo, ca în cei dintîi ani de învățatură. Îi șoptia un glas lăuntric, că e nerecunoscătoare! Și faptul acesta o durea mult, foarte mult. Mai simția că s'a schimbat ceva în ea, inima ei, sufletul ei numai e același. Se cutremura întreg corpul ei tînar, plîngînd cu amar. Nu, dînsa nu poate sta acasă...

mele de educație, pretutindeni, fără excepție, constată surmenajul intelectual, provocat de polymathia școalelor de toate gradele. Toți din toate părțile cer lecuirea omenirii de această boală a veacului, și de nicăiri, nici din țările cele mai înaintate în cultură, nu vedem să se porniască odată învățămîntul pe cărerea mai netedă a simplificării, a înlăturării materialului de prisos din programele învechite ale școalelor, și cum simplificarea lucrurilor înseamnă progres, programul „Progresului” nostru ne obligă a arăta și noi cititorilor noștri calea — progresului, calea bătută de popoare mai luminate decît noi.

Tautologii.

Primăvara horticultorul sîrguincios ia secura și curăță pomi de uscături. Asta o face pentru a întări viața arborelui. Totastfel face și chirurgul, curînd corpul de buboale ori alte beteșuguri cari stînjesc sănătatea omului. Gospodina ia mătura și înlătură gunoaiile din casă. Orcine tinde a se adăposti la binefacerea curățeniei. Numai prostul care nu-și vede birna din ochi, nu știe cum să-și ajute, trăește în neștire.

Cum în alte organisme, așa și în limbă evoluția ne indică îmbunătățirile ce trebuiesc sancționate de uzul general. Îmbunătățiri limpezite mai întăi de cei dăruiți cu simțul limbei, dela cari apoi, trecînd în granol mulțime, ajung lege gramaticală. Astfel azi oameni pricepuți nu se mai numesc ca mai înainte „intelenți” (dela înțeleg = inteligo), ci, prin accepție generală, de o vreme încoaci se zic „intelențuali” (dela intelenț); azi nu se mai zice: „noauă oare” ci nouă ore; nu se mai zice: „după igzământ facem o excursiune”, ci „după examen facem o excursie” ș. a. m. d. Așa se curăță și dezvoltă (nu „dezvoaltă”) graiul, ear evoluția ne poruncește să ne luăm după ea. Numai cei refractari, cu mentalitatea lor tardivă, șovăesc, nu le plac înoirile. Astfel un exabonat al „Progresului”, care și cînd vorbește la telefon, anunță că-î doctor (adecă om învățat), susține ș'acum (?) că folosim greșit vorba „intelențial”... Un altul, nici după ce i-s'a spus în „Poșta Redacțiunii” a ziarului „Romănul” că corect romănește are

să-și scrie numele „Gheorghe”, nu s'a dezmeticit, ci scrie înainte „George”, cum a făcut bunăoară și un dascăl din vremea veche, care își învățase copii că sînt numai patru părți de pămînt, și cînd inspectorul de școale a dat să spună elevilor, că-s cinci... dascălul a intervenit zdranc: „Pănă 's io dascăl în Potoc, is numa' patru —, cînd n'oi mai fi eu...”

Așa am pățit-o și eu decurînd într'o corporație bisericească, unde făcînd observația, că (în viitor) să nu se mai zică la protocol „subt presiul ordinar (brr), fiindcă președintele fiind arătat cu numele între cei prezenți, se subînțelege că ședința a fost presiulată de dînsul, avînd numai în cazul absenței sale a se indica presiul adhoc, cum se practică și pe alocurea. La cererea motivată de a se omite această tautologie, grefierul sare ca mușcat de șarpe și reclamă a i-se lăsa libertate deplină la redactarea proceselor verbale.

Președintele, fără a-și bate nici el capul cu tautologiile, pune chestia la vot (!) și... majoritatea tautologică sare într'ajutorul grefierului tautolog, scăpîndu-l astfel de „atacul” meu...

Eată un caz eclatant despre drumul greu ce-l are de făcut evoluția bieteii noastre limbii romănești între „boeri și fii neamului”, întru cari nu este mîntuire”, cum zice scriptura.

Gheorghe Jianu.

Invitare.

P. T. domni membri onorari, fundatori, ajutoari și activi ai Reuniunii gr. cat. de cîntări „Concordia” din Oravița-rom. prin aceasta sînt invitați la

adunarea generală ordinară

ce se va ține **Duminică în 20 April a. r.** la 3 ore după amiază, în școala gr. cat. din localitate cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general.
3. Raportul casierului.
4. Compunerea preliminarului pe anul 1913.
5. Raportul bibliotecarului.
6. Raportul dirigentului.
7. Alegerea comitetului.
8. Eventuale propuneri.
9. Alegerea a 2 membri pentru autentificarea procesului verbal.

Oravița-rom. la 10 April 1913.

V. Poruțiu,
președinte.

Ilie Vodă,
secretar.

Sfîrșitul anului de școală se apropia tot mai mult. În casa covaciului era bucurie și seninătate, ca în preajma unui praznic însămnat. Ciocanul lovia mai aprig. Mușterii se mirau de fața veselă a lui Vasi, obicinuiți, fiind să-l vază mereu posomorît, îngîndurat. Ba spre mirarea lor se mai auzise și cîteo frîntură de fluerat, prin covăcia înegrita de fum, perzîndu-se în larma asurzitoare a ciocănitului. Vasi observa mirarea lor. Nu le zicea nimic, ci se mulțumia cu gîndurile sale, cari îi încălziau sufletul ca niște raze molatice de soare primăvăratic. D'aici 'nainte cum va umbla dînsul printre oameni cu fruntea 'n sus, așteptînd să-l întrebă trecători: „Ce mai face domnișoara Nuța?”, sau: „A sosit domnișoara Nuța?” Și toate acestea cine le-a înfiripat, cine le-a strîns, cine le-a potrivit: el covaciul umilit al satului! El, care nu cunoștea odihna, el, care nu știa de somn liniștit. Gîndurile îi veniau lanț, unul după altul, pănă ce se trezi că vorbește singur.

Asemenea gînduri o năpădiau și pe Tina. Care dintre femeile satului i-se poate asemăna ei? Cine a mai făcut ce a făcut ea? Din nimic, cu ajutorul celor două mîni, a ținut fata vreme lungă de opt ani la școlă. Dar nu-i pasă de trudă, nu-i pasă de multele grijă, a ajutat Dumnezeu și azi poate să fie mîndră. Nuța fata ei, da, fata ei, dascălița satului. Aici are să rămînă, s'o pomeniască satul pe dînsa și pe Vasi al ei. Erau oameni cu frica lui Dumnezeu, au lucrat mult, foarte mult, o viață întreagă numai să-și vază fata scoasă la lume. Și acești doi oameni erau

părinți dascăliței din sat! Da, așa au să-i pomeniască, pănă va fi tot satul.

Două luni de zile trecute, decînd a părăsit Nuța școlile, reîntorcîndu-se dascăliță, isprăvită — gata. Pe cei doi bătrîni îi cuprinsese o sfială. Nu știau ce să-i vorbiască, nu îndrăzneau să-i zică ceva. Tina vedea că fata slăbește din zi în zi. Nuța era tristă, cu greu spunea cîteva vorbe rostite în silă. Deodată cu venirea ei în casa bietului covaci apăsa un nour greu. Noptile lungi de vară, pecînd satul era liniștit, Nuța cutreiera ograda goală, zbatîndu-se ca o pasere în colivie. Totul îi este străin, totul îi este aici îngust, mic. Nicio schimbare, ci totul în una și aceeași formă supărătoare. Are să plece de aici, orunde va fi.

Bieți părinți le vedea toate acestea, le știau și-și plîngeau amarul muncii lor zădărnite. Nuța s'a înstrăinat; Nuța nu mai știe trăi cu ei. Vedea ei că sînt prea derînd, vedea că nu se potrivește cu Nuța! Oh! de n'ar fi dat-o niciodată la școlă, la străini...

Nuța e dusă demult din sat. A tras-o viața zgomotoasă a orașului. Azi e crescătoare la copii unei familii bogate. Bătrînilor le sosește citeodată scrisoare dela dînsa, plină de iertare. Bătrîni însă nu o pot ierta.

Ușa covăciei acum stă zăvorîtă. Dîncîndîncînd se mai aud ciocănituri mai rare, greoaie. Din oameni zoritori de odinioară s'au ales niște ființe fără vlagă, istovite de greul vieții. Singurul lor vis adunat din greu, cu ani, s'a prăbușit.

Lazăr Roșculeț.

IGIENĂ.

La ce folosește plopul.

Frumosul arbore care crește prin lunci, prin păduri și prin zăvoaie, aduce și el serviciul omului în căutarea sănătății. Dăm un rezumat al acestor servicii, descrise de distinsul Dr. Bartolomeu în „Sănătatea”.

Muguri de plopî adunați primăvara înainte de a incolți, conțin acid galic, acid malic, salicină și grație acestor substanțe sînt balsamici, vindecă răni, vindecă trînji.

Alifia de plopî (unguentul populeum) se face din muguri de plopî fierți în untură, adăogîndu-se și puțină ceară galbenă, apoi se strecoară, și se face o alifie, cu care se ung la șezut de 2-ori pe zi, cei cari suferă de trînji (emoroizi).

Tot această alifie e bună încontra bubelor dulci ce se fac la nas, la cap.

Muguri de plopî puși pe cărbuni, aprinși respîndesc un miros desinfectat în odăile în cari zac bolnavi.

Rămurile tinere de plopî arse, făcute cărbuni, apoi pisate (făcute praf) și trecute printr'o sită deasă, face un praf de cărbune care poate fi luat după masă, cîteo linguriță într'un pătărel cu apă, de cei cari sufăr de gaze în stomac, de cei cari nu pot să mistuiască lesne, făcîndu-le o mare ușurare.

Praful de cărbune de plopî presărat pe răni (ulcere cronice) vechi, cu miros urît vindecă cangrena care ar putea pune în pericol o parte a corpului.

Dr. St. B.

ECONOMIE.

Zăharul de cucuruz.

Decum s'a descoperit America și acolo porumbul, (cucuruzul), așa de bogat în suc dulce în coceanul lui, le-a și venit unora și altora gîndul că s'ar putea scoate zăhăr din coceni de porumb, cum se scoate din trestia de zahăr.

Nairhold, doctor la Gratz, susținea că zăhărul e în cîtime mai mare în coceni copti decît în cei mai tineri. Dar se înșelase.

Învățați Vilmorin și F. Levallois, în „Revue scientifique” arată că nu demult s'au încercat în Statele-Unite a face zăhăr din sucul cocenilor de Sorgho (mături, mălai tătăresc).

Cheimistul român dr. Istrati a publicat în 1898 o lucrare împreună cu Oettinger despre puțința de a fabrica zăhăr din coceni de prumb.

Dar pas de uriaș a făcut chestia, decînd Steward a arătat că tăind ștuleți cînd sînt în lapte, coceanul ajunge de capătă suc cu pănă la 13% zahăr, ba chiar 17 la sută. Acolo unde porumbul poate da trei recolte verzi pe vară, un hectar ar da 120—160 de tone de zahăr. Ar bate trestia de zahăr și sfecla.

S'a spus chiar că și este la Murrysville în Pensylvania, o fabrică înființată cu 50 de mil. de lei capital, care face zahăr de porumb; ear din rămășițele stoarse ale cocenilor ar fi fabricînd hîrtie și alte produse industriale.

Americani pregătesc o lovitură și caută să tînuiască lucrul pănăcînd vor fi în stare a se infățșa în piață cu un zahăr totașa de bine cristalizat și de curat, ca și cel de sfeclă.

Dr. Pallas la Saint Omer, (Franția) a scos din coceni zahăr cristalizat, încă din 1834. Ba în 1836 arăta Academiei c'a putut

face din coceni zahăr, hîrtie și alcool. În 1839 Pallas arată că dacă tai stuleții după ce au fost fecundați, în cocean se adună mult mai mult zahăr.

Biot mai arată că proporția în coceni curății ar putea fi și mai mare, dacă ar fi condiții prielnice de creștere.

Metoda lui Pallas s'a cercat și în America.

Cea din urmă notă a lui Pallas este din 1844. În ea mai arată că tăierea stuleților se poate înlocui prin tăierea nervurii frunzelor la vreme potrivită, adică înainte de înflorire, tocmai cînd se arată pistilurile (mătasea) florilor femeiești (de pe stuleți).

Heckel a experimentat cu poromb uriaș sîrbesc. El zice că tăind nu numai stuleți, dar și spicele din vîrfurile hlujului, cîtîmea de zahăr e și mai mare.

Nesțiind ce fel de porumb vor fi întrebuițind în Statele-Unite, s'au făcut încercări cu toate soiurile de porumb cunoscute. În multe privinți au găsit întemeiate încheierile la cari a ajuns Heckel. Au aflat că într'o lună de zile coceni ajung, din foarte săraci în zahăr, la maximul de bogăție.

Au aflat că soiurile cu boabe zăhăroase au deasemenea zahăr mai mult și în coceni.

Chiar și subt o climă rea, unele feluri de porumb, pot ajunge, dacă le curățim de stuleți, la 10 la sută zahăr în suc.

Unele soiuri de porumb sînt foarte de luat în seamă, din pricină că sucul lor este foarte curat, abia avînd urme de amidon sau de dextrină.

În țările unde porumbul crește cu ușurință, oameni se pregătesc a-l întrebuița înloc de trestie de zahăr, fabricînd totodată din coceni hîrtie și alcool.

Pentru noi Români, cultivătorii de porumb în cîtîmi uriașe, această întrebuițare a cocenilor verzi ar putea fi un izvor de bogăție.

Cursurile de vară din Jena (Germania).

Între cursurile de vară din Germania sînt cunoscute și la noi cele din Jena. Mulți învățători din patrie cercetează aceste cursuri. Aici e centrul pedagogiei Herbartiană la cari anul acesta pentru a 25-oară se întilnesc pedagogi din toată lumea.

La cursurile din vara anului 1913 se vor ține prelegeri de 66 de teze, cari se împart în următoarele grupe: 1. Științele naturale. 2. Științele educației. 3. Știința despre credință și religie. 4. Fiziologia, psihologia și filozofia. 5. Literatură, artă, istorie și economia națională. 6. Limbile și arta de a le preda.

Dintre prelegeri mai mult interesează pe învățători și peste tot pe pedagogi: 1. Pedagogia și Didactica 8-9 ore. 2. Metodica 6 ore, separat Convorbiri didactice 6 ore. 3. Fonetica 6 ore. 4. Învățarea limbilor străine la începători cu considerare la Școlirea fonetică 6 prelegeri. 5. Metodul limbii materne 6 ore. 6. Capitole alese din pedagogia școlilor medii 6 prelegeri. 7. Chestia pedagogiei orășanești 6 prelegeri. 8. Pestalozzi și Herbart 6 prelegeri. 9. Propunerea gimnastice prelegeri practice 6-7 ore. 10. Higiena școlară 4-5 ore. 11. Sexualizarea copilăriei. 12. Fiziologia și psihologia elevului 4-5 ore. 13. Introducere în psihologia pedagogiei 6 prelegeri. Cum se vede programul e destul de bogat.

Cursurile se încep în 4 August și țin

până în 16 inclusive. Taxa de înscriere 5 M. Pentru cursul de 12 ore se solvește 10 M. Pentru cursul de 6 ore se solvește 5 M. Prelegerile practice și experimentale sînt mai scumpe. Pentru cursurile de limba germană de 24 ore se plătește 30 M. pentru cel de franceză și engleză 25 M.

Pentru încertare de informații secretarul cursurilor. Spre orientare serviască încă următoarele: pentru cortel și dejun 25 Marce.

Informațiuni dă: Clara Blomeyer, Jena, Gartenstrasse 4.

FELURIMI.

Din atelierul unui ziar mare. Ziarul mare american „Newyork Herald” anul curent s'a mutat din nou cu atelierul, pîn'acum a opta oră, ear decînd îi al proprietarului prezent a două oră în timp de opt ani. Cauza mutării e: lipsa de teritor. În anul 1904 s'a mutat dintr'o localitate cu teritor de 2000 metri pătrați într'alta cu un teritor de 4300 metri pătrați. Localitatea cea mai nouă a atelierului e de 13.400 metri pătrați. În anul 1904 înainte de a se muta a tipărit pe oră 54 mii exemplare de foi cu 16 pagini, după mutare s'au ridicat la 144 mii, ear acum tipăresc pe oră 480 mii de exemplare tot cu 16 pagini. Mașina tipărește pe secundă 113 exemplare cu 16 pagini s'au pe minută 20 mii hîrtie. Dacă sînt toate 5 mașinile în circulație completă, atunci tipăresc pe minută un straf de hîrtie de 20 kilometri de lung și cît două foi de lat, tipărit pe amîndouă paginile; pe oră 1200 kilometri. Ziarul „Times” e în stare a tipări în timp de 33 ore un straf de hîrtie cît două foi de lat tipărit pe amîndouă părțile cu care s'ar putea ocoli rotogolul pămîntului. Ziarul susnumit care înainte cu opt ani apărea zilnic în 119 mii exemplare azi apare în 240 mii exemplare.

CRONICA.

Joi s'a făcut aici alegerea de deputat al sindului eparhial, sub conducerea administratorului nostru protopresbiteral *M. Gașpar*, reușind cu o majoritate zdrobitoare de voturi părintele protopop al Bisericii-albe *Dr. Gheorghe Dragomir Vrednic* este! Să trăiască!

Programa și alte amănunte asupra marelui concert ce-l va da aici, a treia zi de Paști, corul din Turnu-Severin, sub direcția profesorului Paulianu, vom publica în numărul viitor.

La Ogulin în Croația a fost a ciocnire de trenuri din cauza neglijenței unui funcționar de mișcare. Sînt patru morți și mulți răniți.

Scupștina din Belgrad a hotărît a ridica pe Cimpul Merlei o biserică monumentală întru amintirea eroilor căzuți în război, în care scop guvernul cere un credit extraordinar de 60 milioane.

Noul vas de război ce se construiește la Fiume va purta numele *Huniade*.

Două femei zburînd într'un balon din Franța până în Rusia, s'au întors zilele acestea la Paris.

La București au încetat din viață un fruntaș al vieții publice *Gh. Gr. Cantacuzino*, cel mai mare bogătaş al României. Odihniască în pace!

Curtea de apel din Budapesta disolvînd sentința tribunalului, a ordonat o nouă dezbateră a faimosului proces *Lukács-Désy*, cu admiterea tuturor dovezilor referitoare la vîrsarea prin diferite transacții în casa de partid a guvernului a unei horende sume de peste 4 milioane.

În presa mare se vestește din toate părțile, deși pîn'acum încă neoficial, că în conferința diplomaților din Petersburg, la stăruința triplei alianțe, și deosebit în urma sprijinului francezului Delcassé, Silistra a fost cedată României.

La Oradea-mare poliția a pus mină pe 500 acții falze (à 1000 cor.) de-ale fabricii de ghete Moskovits.

„Novoje Wremja” publică o telegramă a lui Șukri pașa, prin care arată vitejia fără seamăn a Românilor din Valea Timocului (Serbia), cari cei dintâi au luat în asalt fortul cel mai greu dela Adrianopol.

Vorbirea din Reichstag, transpirătoare de mari îngrijorări, a puternicului cancelar german *Bethmann Hollweg* a stîrnit senzație în Europa întregă.

În restaurantul Novac din localitate concertază în fiecare seară o minunată orchestra de dame din Austria.

La deschiderea conferinței dela Haga, întruinită pentru judecarea unui diferend între Franța și Italia, între alți plenipotențiarî străini, a asistat și reprezentantul României d. *Mitilneu*.

Altețele Lor principii români *Ferdinand* și *Carol*, însoțiți de o mare suită, vor vizita de Paști pe Țarul Rusiei. După o versiune călătoria aceasta ar fi în strînsă legătură cu proiectul de căsătorie între prințul *Carol* și marea ducesă *Olga*.

Profesorul universitar *Nicolae Iorga* a plecat la Londra, pentru a lua parte la congresul de istorie, ca reprezentant al României.

Starea bolnavului papa Pius X. inspiră cele mai serioase îngrijiri.

În adunarea gen. a „Reuniunii rom. de cîntări și muzică” din Reșița-montană din 6 April c. a fost ales președinte: preot *Ion Popovici*, vice-președinte: *Ion Jianu*, secretar: *Petru Bandu*, casier: *Petru Birnau*, arhivar: *Iosif Munteanu*, econom: *Nicolae Pitic*, magistrul: *A. Bumbach*, revizor: *Ilie Birnau* și mai mulți membri noi în comitet. Averele societății se cifrează la 5686 cor.

La Budapesta a fost arestat un primejdios spion rus, care figura de multă vreme ca profesor de engleză așezat în capitală.

Mercuri în 16 c. se ține la noi în Oravița adunarea districtuală a preoților români gr. cat. din protopopiatele Oraviței și Varadiei. Disertant: *Gheorghe Balota* preot în Comoriște.

Inspecționarea institutului subvenționat de stat a surdo-muților din Timișoara la finea lunei Iunie a. c. va lua elevi pe anul școlastic viitor. Pentru primire în institutul susnumit numai acei părinți pot petiționa, a căror prunci în etate de 7-10 ani sînt și locuiesc în comitatul Timișului, Caraș-Severinului sau în Torontal. În clasele superioare se primesc și din acei elevi, cari nu sînt muți din naștere, ci mai tîrziu au asurzit. Primirea în școala surdo-muților dela inspecționarea institutului trebuie cerută prin petițiune la direcțiunea institutului.

La petițiune următoarele documente sînt de lipsă a le alătura: a) atestat de naștere (cartea de botez); b) atestat dela medic, în care se dovedește cauza asurzirei; c) certificat de oltuire; d) certificat dela comună, în care se arată starea materială a părinților; în caz că acest testimoniu e de paupertate, petițiunea e scutită de timbru; e) acei părinți a căror stare materială le permite a plăti pentru susținerea pruncului în școală, sînt îndatorați a alătura la petițiune o relevare oficială, în care se deobligă că vor plăti regulat ratele de întreținere.

Tipăriturile delipsă pentru suplimentele de subt punctele b) și d) se capătă gratis dela direcțiunea școlii.

Rugăm pe cei interesați, că petițiunea să o adreseze direcțiunii institutului surdo-muților din Timișoara cît mai curînd, dar nu mai tîrziu pînă la 15 Iunie c.

Atragem atenția publicului nostru cititor asupra anunțului de pe pag. 4 a cunoscutului medic dentist Dr. O. Gmelin.

Joi se va deschide oficial drumul de tren electric Arad—Mariaradna.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.

Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Med. univ.
Dr. Otto Gmelin
dentist

și conducător al atelierului său tehnic,
va ordina aici

în Sala otelului „Coroana Ung.”

din 19 până la 26 April c. st. n.

dimineața la 9—12 și

după ameața la 2—4 ore.

Plombări, coroane de aur, dantură
completă, dinți artificiali etc.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă
ca laptele, să folosească **crema
americană, pudra americană
și săpunul american**, care de-
părtează de pe față și de pe mini
orcefel de pete, și întrece toate
mijloacele de acest fel, întrebui-
țate pân'acum. Se capătă la:
Apoteca Sfântul Gheorghe
în **Oravița** (peste drum de
prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă ame-
ricană 1 coroană. Prețul pudrei
americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpu-
nului americ. 80 fil. Incontra
durerii de dinți mai bune sînt pi-
căturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Cine dorește să aibă cu hectolitru vin bun
de biserica-albă, roșu și alb, să se adreseze
cu încredere către proprietarul de podrumuri:

Iosif Nedici în Oravița.

Anunț.

Se caută un companion, cu un capital
de 10—15 mii de coroane, pentru a intra
și conduce în tovărășie cu proprietarul o

mare prăvălie românească

dintr'un oraș bănățean. — A se adresa la
„Biroul de informații” al Redacției noastre
Nr. 817 în Oraviczabánya (Krassó-Szörény-
megye).

Casă de vînzare

Casa Nr. 251 din strada principală, constătoare
din 2 localuri de prăvălii, 4 locuințe moderner
curte și grădină. A se întreba la proprietaru,
Nicolae Hașca, ori la *Simeon Moldovan*, funcționla
la oficiul de dare din Oravița.

Țiglă de zidit și de acoperit

se capătă prompt și foarte ieftin în fabrica de țiglă a lui

Iosif Traistă din Ciclova-rom.

La cerere se trimite marfa și acasă la cumpărător.

La Tipografia „Progresul” în Oravița

se pot comanda

toffelul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane pentru loterii, etc.

lucrate toate cu gust

👉 Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. 👈